

Дастойна сустрэнем саракагоддзе Кастрычніка

У апублікаванай нядаўня Пастанове ЦК КПСС «Аб падрыхтоўцы да святкавання 40-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі» глыбока характарызуецца значэнне Кастрычніка для лёсу народаў Савецкага Саюза і ўсяго свету.

Кастрычніцкая рэвалюцыя, ажыццёўленая рабочымі і сялянамі пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі, акрыла новую эру ў гісторыі чалавечства. Яна выраставала навукай ад нацыянальнай кастрычніцкай партыі і пераходзіла імперыялістычнымі драпежнікамі. Упершыню ў гісторыі гэта рэвалюцыя прывяла да знішчэння эксплуатацыйнага чалавечка, да знішчэння ўсялякіх форм нацыянальнага прыгнёчэння і нацыянальнай іррацыянальнасці. Здзейсненая пад сцягам марксізму-ленінізму, яна асветліла ўсю чалавечую шлях да свабоды, міру і шчасця.

Кастрычніцкая рэвалюцыя ўстанавіла дыктатуру пролетарыята, савецкую ўладу — самую высокую форму дэмакратыі, дэмакратыі для шырокага працоўнага мас. Яна ўзняла да сямой гістарычнай творчасці мільяёны масы. Савецкі народ, які стаў гаспадаром усіх незлічоных багатстваў краіны, гаспадаром свайго ўласнага лёсу, у кароткі гістарычны тэрмін пераўтварыў жыццё на новых пачатках.

Надзвычайна была справе — пабудова сацыялізму ў аставай, аграрнай краіне, спустошанай вайной і акружанай варожымі капіталістычнымі дзяржавамі. Але наш народ не абаяўся ніякіх цяжкасцей і перашкод. Натхнёны вялікай і яснай мэтай, пад кіраўніцтвам свайго роднага Комуністычнай партыі ён няўхільна ішоў наперад. За сорок год, з якіх не менш военачнікаў год заняў грамадзянскую і другую сусветную войны і наступныя перыяд аднаўлення народнай гаспадаркі, савецкі народ пераўтварыў сваю краіну ў магутную індустрыяльна-калгасную дзяржаву, здзейсніў культурную рэвалюцыю, ліквідаваў эксплуатацыйны клас, пабудова першае ў свеце сацыялістычнае грамадства.

Гэтыя сусветна-гістарычныя заваяванні будуць крыніцай нашай гордасці. «Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя», — гаворыцца ў Пастанове ЦК КПСС, — акрыла найшырошую прастору для палітычнага і эканамічнага развіцця ўсіх нацыянальнасцей, што населяюць СССР, для ўмацавання іх дзяржаўнага суверэнітэту і росквіту культуры, нацыянальнай на форме, сацыялістычнай па зместу. Вялікая дружба, аднаго і ўзаемадапамога народаў прыйшлі на змену былой іх раз'яднанасці і непрацяжнасці. Перамога ленавінскага нацыянальнага палітыка — палітыка роўнасці, дружбы і братэрства ўсіх народаў і нацый».

Які глыбокі сэнс маюць гэтыя словы! Мы ўсе бачым, які непазнавальна змянілася за сорок год наша рэспубліка. Дзякуючы перамоце Кастрычніцкай беларускай народ упершыню сваю гісторыю забудзіў дзяржаўнасць, назаўсёды развітаўся з адсталасцю, цемрай, сацыялізмам і нацыянальным прыгнёчэннем, атрымаў магчымасць свабодна развіваць сваю культуру. З брацкай дапамогай вялікага рускага народа і іншых народаў СССР Беларусь сабрала ўсе свае землі ў адзіную Беларусь сацыялістычную дзяржаву. Савецкая Беларусь заняла сваё пачаснае месца ў сямі роўнапраўных рэспубліках, стала краінай магутнай сацыялістычнай індустрыі і развітай калгаснай гаспадаркі і як суверэнная дзяржава ўдзельнічае ў вырашэнні ўсіх міжнародных спраў. Нябачана росквіту дасягнула пры савецкай ўладзе беларуская культура. Цяпер ва ўсіх нашых рэспубліках і за мяжой, у краінах народнай дэмакратыі, чытаюць кнігі беларускіх пісьменнікаў, сяваюць кнігі беларускіх кампазітараў, глядзяць фільмы, створаныя на беларускай кіностудыі.

За год савецкай улады ў нашай рэспубліцы вырабілі шматлікія кадры народнай інтэлігенцыі, якая плейна працуе ва ўсіх галінах тэхнікі, культуры. Дзякуючы наступным клопатам партыі аб навывяршэнні матэрыяльнага і культурнага дабрабыту народа насіліся развіццям беларускай літаратуры, музыкі, тэатральнае і выяўленчае мастацтва. Нашы пісьменнікі і дзеячы мастацтва стварылі наміна прадзіўных, хваляючых твораў, у якіх адлюстравалі велічыню сацыялістычнага пераўтварэння ў рэспубліку, бессяродны позыв беларускага народа ў Айначын вайне. У лепшых творах нашай літаратуры і мастацтва яра раскрываюцца рысы нацыянальнага характару беларускага народа, адлюстравана яго вялікі ўклад у справу комуністычнага будаўніцтва.

Нам ёсць чым ганарыцца, азірочы са- ракагады працы свайго краіны, здабыткі гераічнай шпалы народа.

У гэтыя дні пісьменнікі і дзеячы мастацтва, які ўсе савецкія людзі, думаюць аб тым, які лепш сустрэць знамянальную дату Кастрычніка. Клопат аб гэтым адчуваецца і ў рабоце трэцяга пленума ўраўненія Саюза пісьменнікаў, які адбыўся гэтымі днямі і абмеркаваў сучаснае становішча нашай літаратуры і ле чаровныя задачы. Калектыў тэатра імя Я. Купалы зварнуўся да ўсіх работнікаў тэатральнага мастацтва рэспублікі з заклікам дастойна сустрэць 40-годдзе Кастрычніка. Будалаўцы абавязаліся падрыхтаваць да свята некалькі новых спектакляў па п'есах савецкіх драматургаў, у тым ліку «Пакулы малады» І. Мележа і «Карацёўскі гамбіт» Я. Васільева. Галоўнай свайго задачай калектыў лічыць пастаўку сучасных беларускіх спектакляў і чакае ад нашых драматургаў новых п'ес. Заслагодзіў ёсмернай падтрымкі намер купалаўцаў правесці святочную дэкаду ў заходніх абласцях рэспублікі з паказам лепшых свайго гісторыка-рэвалюцыйных спектакляў. Сёння ў нашай газеце друкуецца адказ магільніцкіх артыстаў на зварот калектыў тэатра імя Я. Купалы.

Пастанова ЦК КПСС вызначае шырокую праграму падрыхтоўкі да слаўнай юбілейнай даты. Усе атрыды інтэлігенцыі, усе творчыя саюзы і калектывы нашай рэспублікі абавязаны вельмі многа зрабіць да ўшэнароднага свята.

ЦК КПСС даручыў выдавецтвам забяспечыць выпуск лепшых твораў савецкай мастацкай літаратуры, прысвечаных Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў і барацьбе савецкага народа за перамогу камунізму. Гэта пачасная і вельмі акаяная задача. Патрэбна выдасці сапраўды лепшыя творы, у якіх прадзіва адлюстравана гераічна шпалы нашай Радзімы. Нядаўна калегія Міністэрства культуры БССР абмеркавала работу Дзяржаўнага выдавецтва БССР па выпуску літаратуры да 40-годдзя Кастрычніка. Высветлілася, што выпуск гэтай літаратуры ажыццяўляецца незадавальняюча. Да гэтага часу каля дванаціці аўтараў нават не атрылі выдавецтва рукапісы свайго кнігі, а прынятыя рукапісы вельмі марудна рыхтуюцца да друку. Гэта выклікае сур'ёзную трывожу не толькі за выкананне пана, але і за якасць выдання твораў беларускіх пісьменнікаў.

Адказнае задачы пастаўцы перад нашымі літаратурна-мастацкімі часопісамі. ЦК КПСС прапанаваў аублікаваць да выдання артыкулы, прысвечаныя дзесяцігоддзю гаспадарчага і культурнага будаўніцтва ў краіне, успаміны ўдзельнікаў Кастрычніцкага паўстання, гістарычныя рысы і апавяданні. Гэта непасрэдная справа нашых пісьменнікаў, якія павінны дапамагчы ўдзельнікам кастрычніцкіх падзей падрыхтаваць да друку іх успаміны, напісаць нарысы і апавяданні на гісторыка-рэвалюцыйную тэму. Між іншым, Дзяржаўнае выдавецтва БССР маркуе выдасці зборнік успамінаў удзельнікаў Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі, але без дапамогі вопытных літаратараў у гэтай справе абійсці неляга.

Грамадскасць рэспублікі чакае ад літаратурнаўдзельцаў і мастацтвазнаўцаў артыкулы, у якіх абгуляўся-б унесць багаты мастацкі вопыт, здабыты за сорок год ва ўсіх галінах нашай літаратуры і мастацтва. Нама ў нас пакузу што і якіх публіцыстычных артыкулаў, у якіх раскрыта-б найважнейшыя перавагі сацыялістычнага ладу, крыніцы сілы і магутнасці Савецкай дзяржавы, у якіх гораца прапагандаваліся-б дасягненні сацыялізма і выкрываліся-б прамучы міжнароднай размаці. Цяпер, як ніколі раней, павінна быць вострым яра савецкага літаратара.

Стварэнне новых высокадэяўных і высокамастацкіх спектакляў па творах нацыянальнай драматургіі, фільмаў па гістарычным, рэвалюцыйным тэмам і дакументальных фільмаў-варысаў аб поспехах сацыялістычнага будаўніцтва ў рэспубліцы, стварэнне новых твораў выяўленчага мастацтва да юбілейнай даты — такія неадкладныя задачы нашых творчых работнікаў.

Цэнтральны Камітэт КПСС, — гаворыцца ў Пастанове, — выказвае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што правядзенне 40-й гадавіны Кастрычніка нічэ цясей згуртуе ўсе народы нашай краіны вакол Комуністычнай партыі і Савецкага Урада, яшчэ больш умацае непарунны саюз дружбы і мастацтва калгаснага сялянства, дружбы народаў СССР, умацуе інтэрнацыянальны сувязі нашага народа з працоўнымі ўсіх краін і яшчэ вышэй узровень творчуй ініцыятыўу і актыўнасць мільяёнаў мас працоўных у барацьбе за камунізм.

Стварэнне новых высокадэяўных і высокамастацкіх спектакляў па творах нацыянальнай драматургіі, фільмаў па гістарычным, рэвалюцыйным тэмам і дакументальных фільмаў-варысаў аб поспехах сацыялістычнага будаўніцтва ў рэспубліцы, стварэнне новых твораў выяўленчага мастацтва да юбілейнай даты — такія неадкладныя задачы нашых творчых работнікаў.

Цэнтральны Камітэт КПСС, — гаворыцца ў Пастанове, — выказвае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што правядзенне 40-й гадавіны Кастрычніка нічэ цясей згуртуе ўсе народы нашай краіны вакол Комуністычнай партыі і Савецкага Урада, яшчэ больш умацае непарунны саюз дружбы і мастацтва калгаснага сялянства, дружбы народаў СССР, умацуе інтэрнацыянальны сувязі нашага народа з працоўнымі ўсіх краін і яшчэ вышэй узровень творчуй ініцыятыўу і актыўнасць мільяёнаў мас працоўных у барацьбе за камунізм.

Стварэнне новых высокадэяўных і высокамастацкіх спектакляў па творах нацыянальнай драматургіі, фільмаў па гістарычным, рэвалюцыйным тэмам і дакументальных фільмаў-варысаў аб поспехах сацыялістычнага будаўніцтва ў рэспубліцы, стварэнне новых твораў выяўленчага мастацтва да юбілейнай даты — такія неадкладныя задачы нашых творчых работнікаў.

Стварэнне новых высокадэяўных і высокамастацкіх спектакляў па творах нацыянальнай драматургіі, фільмаў па гістарычным, рэвалюцыйным тэмам і дакументальных фільмаў-варысаў аб поспехах сацыялістычнага будаўніцтва ў рэспубліцы, стварэнне новых твораў выяўленчага мастацтва да юбілейнай даты — такія неадкладныя задачы нашых творчых работнікаў.

Выстаўка прыкладнага мастацтва

У клубе фабрыкі імя Кагановіча (Мінск) адкрыта выстаўка прыкладнага мастацтва, прысвечаная правядзенню раённага фестывальнага конкурсу на лепшы твор выяўленчага і дэкарацыйна-прыкладнага мастацтва.

Маладая вышывальчыца прадставіла сорок работ. З іх многа твораў утылітарнага прызначэння (абрусы, адзенне, дарожкі, падушчкі).

Асаблівым майстэрствам і мастацкай вартасцю вылучаюцца работы Н. Рослік, С. Пляшко, Н. Якевіч, Л. Яноўскай і інш. Лепшыя экспанаты алабары на раённую выстаўку, якая адбудзецца ў бліжэйшым часе.

В. ЦИМАФЕНКА.

БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫКА ПЕРАД УСЕСАЮЗНЫМ З'ЕЗДАМ

Дзесяць год аддзяляюць нас ад першага Усесяюзнага з'езду савецкіх кампазітараў. І вось зноў надыйшоў час даць справядліва шырокая грамадскасці аб тым, што створана ў галіне музыкі. Гутарка ідзе, вядома, аб другім Усесяюзным з'ездзе кампазітараў, які працуе некалькі дзён паче сваю работу ў сталіцы нашай Радзімы — Маскве.

Гутарка з старшынёй праўлення Саюза кампазітараў БССР Я. ЦІКОЦКІМ

— Чым сустракаюць з'езд беларускіх кампазітараў, чаго яны дасягнулі ў свайго творчым пачыненні зварнуўся ў такім распавяданні да старшын праўлення Саюза савецкіх кампазітараў БССР, народнага артыста СССР Я. Цікоцкіна. — Беларусь прафесіянальная музыка пачала развівацца

струментальных твораў, у якіх з новай сілай прагучалі лепшыя творы народнага мастацтва — беларуская песня і танец. Вядома, не ўсе, што напісана беларускімі аўтарамі, мае аднолькавую мастацкую якасць. Аднак ёсць творы, якія атрылі прызнанне не толькі ў нашай рэспубліцы, а сталі шырока вядомымі і далёка за яе межамі. Што-ж значага і цікавага з'явілася ў беларускай музыцы за мінулыя дзесяцігоддзі? У рэпертуар савецкага аркестра Беларускай філармоніі трывала ўвайшлі такія буйныя рчы, як Трыця сімфонія М. Аладава і Трыця сімфонія П. Падкавырава, прысвечаная дружбе народаў Савецкага

ПРОЛЕТАРЫН УСІХ КРАІН, ЕДНАІЦЕСЯ

ЛІТЭРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 24 (1143) Субота, 23 савіка 1957 года Цана 40 кап.

Дружба не ведае межаў

Аляксандр МІРОНАУ

Вельмі цікавы факт: за апошнія гады ў нашых газетах і часопісах, не толькі агульнасаюзнах, але і рэспубліканскіх, усё часцей наўдзяляюцца нарысы, артыкулы, дарожныя нататкі савецкіх людзей, якія пабывалі за рубжом. Гадоў пяць-сем таму назад такіх матэрыялаў ў друку сустракаліся рэдка. Гэта аразумела: у тым гады і «жалезная заслона», якой каліталізм агародзіла ад краін і людзей лагера сацыялізма, была шчыльнейшай, цвярдзейшай, і самі намы было не да доўгіх і далёкіх паездак. Мы тады толькі-толькі ажканчалі расчысць пасляваенныя руіны і, ажасяўшы рукавы, прыступалі да стварэння тых індустрыяльных і сельскагаспадарчых цудаў, якімі цяпер адзіляецца ўвесь свет.

Вядома арабская прымаўка гаворыць: «Дужы чалавек не багачей шпіна, а багачей душы; у шпіна багачей аяньне, а ў душы — ніколі».

Гэтым жа багачем — невычарпным багачем чалавечалюбы душы — багаты наш савецкі чалавек, і імя гэтаму багачу — Дружба.

Я не выпадкова пачаў размову з тэма, што за апошнія гады ў нашых газетах і часопісах часцей наўдзяляюцца запіскі савецкіх людзей, якія пабывалі за рубжом. Няма нічога зніжна ў тым, што мы хочам больш бачыць, глыбей ведаць: мы хочам так, патрэбна лепш, глыбей ведаць блізкіх і далёкіх суседзяў. Бо толькі такое ведаанне можа забяспечыць нам і ў дружбе, якімі-б рознымі ні былі палітычнымі і сацыяльнымі ўмовамі, у якіх жывуць народы. Вось чаму цяпер усё нас радуець нататкі Міхаіла Дынькова аб Індыі, Яны Брыля аб Польшчы, Івана Мележа — аб паларожжы на цэпалохце «Победа» вакол Еўропы, Пятруся Броўкі — аб пазездзі ў Чэхаславакію. Няхай гэта не вельмі глыбокія, не вельмі аналітычныя матэрыялы: аўтары пішуць пра тое, што яны бачылі і перажылі. Справа не ў паглыбленым аналізе жыцця ўсіх гэтых краін — справа ў добрай волі, у дружбе, якая прывяла нашых таварышаў у гэтыя краіны. І хоць нас можа не задавальняць, паверваючыся тых назірэнняў і запісак, але і нам, і грамадзянам тых краін, пра якія ў іх ідзе гаворка, гэтыя матэрыялы блізка і дарагія самым галоўным: тым духам павагі, дображаннасці, бескарысліва і сардэчнай дружбы, якім прасякнута жоўнае слова савецкага чалавека.

Гэтыя пачуцці павагі і шчырай дружбы — у самой сістэме выхавання нашых людзей, у нашым ленаінскім духу, у духу міжнароднага братэрства, у тым, што калі і прымятаем мы неадхопы, непрыкмыя людзі ў нас бакі ў жыцці зарубажных народаў, дык прымятаем імяна як сяброў: без хаўсні, без эластасці, а са шчырым жаданнем, каб усё гэта было выпраўлена і да жанца ліжывана.

Ды ці толькі ў гэтым? Зайдзіце ў кніжны магазін на рагу вуліц Янгельса і Барла Маржа ў Мінску, і вы ўбачыце натоўп да прылаўка, дзе працаюць часопісы, газеты, кнігі на польскай, румынскай, чэшскай, славацкай, нямецкай, італьянскай, французскай і іншых мовах. Тут вы заўсёды зможаце купіць свежы нумар італьянскай газеты «Дружба», а таксама часопісы «Дружба народаў», які выдасца ў Маскве. «Дружба» — гэта не толькі назва выданняў, не толькі паніцце і сімвал. Дружба — наша імяненне і наша дыханне, сама сутнасць усяго нашага жыцця і барацьбы за агульначалавечы пшчасце. Бо без дружбы народаў, без братэрства народаў і жыцця на зямлі не можа быць.

Ні Міністэрства марожка флоту СССР, ні Савецкі ўрад маейкі не працуюць за тое, што зусім нядаўна «Обь» у неверагодна цяжкіх умовах прыйшла на дапамогу і выраставала з лядовых цісёў Антарктыкі японскае навуковае судно «Соія». Так, гэта арабілі мы, савецкія людзі, якія прывялі дапамагчы усім у бяде, хоць пра небыстоку, якая паржадала «Соію», першым даведаўся жываж амерыканскага дельца. Але папшыаўся на дапамогу японцам не ён, а наша «Обь»!

Імянікі гарады і вёскі пад небеспекай англійскай самалёту і танкаў. А вось нядаўна ў Ліві была павожа, і не англійца, а мы, савецкія людзі, прыйшлі на дапамогу лівійцам. Хіба палобных фактаў можа? Іх — тысячы, і народы свету даўно паспелі пераказацца ў тым, хто не на словах, а на справе — іх сапраўдны і шчыры друг.

Пі камандзе львельэктрахота «Обь», ні Міністэрства марожка флоту СССР, ні Савецкі ўрад маейкі не працуюць за тое, што зусім нядаўна «Обь» у неверагодна цяжкіх умовах прыйшла на дапамогу і выраставала з лядовых цісёў Антарктыкі японскае навуковае судно «Соія». Так, гэта арабілі мы, савецкія людзі, якія прывялі дапамагчы усім у бяде, хоць пра небыстоку, якая паржадала «Соію», першым даведаўся жываж амерыканскага дельца. Але папшыаўся на дапамогу японцам не ён, а наша «Обь»!

Імянікі гарады і вёскі пад небеспекай англійскай самалёту і танкаў. А вось нядаўна ў Ліві была павожа, і не англійца, а мы, савецкія людзі, прыйшлі на дапамогу лівійцам. Хіба палобных фактаў можа? Іх — тысячы, і народы свету даўно паспелі пераказацца ў тым, хто не на словах, а на справе — іх сапраўдны і шчыры друг.

Імянікі гарады і вёскі пад небеспекай англійскай самалёту і танкаў. А вось нядаўна ў Ліві была павожа, і не англійца, а мы, савецкія людзі, прыйшлі на дапамогу лівійцам. Хіба палобных фактаў можа? Іх — тысячы, і народы свету даўно паспелі пераказацца ў тым, хто не на словах, а на справе — іх сапраўдны і шчыры друг.

Імянікі гарады і вёскі пад небеспекай англійскай самалёту і танкаў. А вось нядаўна ў Ліві была павожа, і не англійца, а мы, савецкія людзі, прыйшлі на дапамогу лівійцам. Хіба палобных фактаў можа? Іх — тысячы, і народы свету даўно паспелі пераказацца ў тым, хто не на словах, а на справе — іх сапраўдны і шчыры друг.

Імянікі гарады і вёскі пад небеспекай англійскай самалёту і танкаў. А вось нядаўна ў Ліві была павожа, і не англійца, а мы, савецкія людзі, прыйшлі на дапамогу лівійцам. Хіба палобных фактаў можа? Іх — тысячы, і народы свету даўно паспелі пераказацца ў тым, хто не на словах, а на справе — іх сапраўдны і шчыры друг.

Імянікі гарады і вёскі пад небеспекай англійскай самалёту і танкаў. А вось нядаўна ў Ліві была павожа, і не англійца, а мы, савецкія людзі, прыйшлі на дапамогу лівійцам. Хіба палобных фактаў можа? Іх — тысячы, і народы свету даўно паспелі пераказацца ў тым, хто не на словах, а на справе — іх сапраўдны і шчыры друг.

Пашыраюцца міжнародныя сувязі Беларускай дзяржавы. Нашу рэспубліку за апошнія гады наведалі дэлегацыі многіх краін — Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Індыі, народнага Кітая, Японіі, Галандыі, Італіі, народнай Польшчы і іншых. Прыязджалі рабочыя, сяляне, журналісты, пісьменнікі, урачы. Прыязджалі і работнікі дзяржаўнага апарату, і радавыя грамадзяне, якія таксама хацелі наведацца аб нашым жыцці і аб нашай працы. Праўда, у сямі не без выважка, і не вярта адзіляцца, што срод гасцей трапляліся нахліпнікі тыпу самазадаволената графмана, польскага журналіста Уладзімера Магільца, які брудна аблыгаў усё, што бачыў у Мінску. Але не так ужо многа гэтых магнаўца на белым свеце, не так ужо часта ўдасца ім, каб дагатаць сваім іхалам — зааіянокам магнатам, муціць вяду і атручыць атмасферу міжнароднага супрацоўніцтва і братэрства. Больш едзе да нас людзей сумленных, людзей з чыстым і чалавечалюбым сэрцам, якія, як і мы, хочуць міру і дружбы.

І калі па беларускаму радні пачынае гучаць голас нашых польскіх братоў, калі на сцягах нашых жубоў, палачку культуры іграюць балгарскія, румынскія і іншыя музыканты або на вялікай сцэне опернага тэатра разам з беларускімі артыстамі выступаюць артысты зарубажных краін, мы гаворым: «Гэта — дружба, гэта — братэрства, якія дарагі кожнаму чалавеку. Братэрства нашых мат і нашата жыцця».

Мы вітаем іх і радуемца той вялікай і жыватворчай дружбе, якая сапраўды не ведае ні рубжоў, ні перашкод, ні межаў. Амерыканскі дзяржаўны дэпартамент не дазваляе Полю Робсану выязджаць у дрыгі краіны. Але хіба ад гэтага спавак стаў менш любімым сярод простых людзей змянога шара? Той-жа славуці дэпартамент не хоча пукаць нашых спартсменаў у Амерыку, не пукае сваіх, амерыканскіх спартсменаў за нас. Але хіба ад гэтых абмежаванняў аслабла, стала менш трываля дружба нашых і амерыканскіх спартсменаў? Спарт, як і мастацтва, як і шчырае чалавечая дружба, прабе сабе шлях ад сэрца да сэрца людзей праз лобны перашкоды.

Усё роўна — скажы простае амерыканцу, што заўтра да яго ў госці прыйдзе савецкі чалавек, і ён шырока расчыніць дзверы: — Балі ласка, дарагі друг!

Так нас сёння сустракаюць усюды: у тых-жа злучэннях Штатах Амерыкі, дзе віртуоз-скрыпач Давід Ойстрах наперажор абмежаванням і ратажам з трыумфам выступае па ўсёй краіне; і ў Англіі, дзе Уланова і яе таварышы сваім пудоўным майстэрствам заваявалі любоў гледачоў; у Францыі, дзе з тым-жа трыумфам прайшлі гасцролі ансамбль «Бярожа»; і Італіі, у Даніі, у Галандыі, у Бельгіі, дзе нашы фільмы не сыходзіць з экрану. Нашы купаліцы ставілі свае спектаклі ў Польшчы, саліст беларускай оперы М. Воружлеў спяваў у Англіі. Многія творы беларускіх пісьменнікаў перакладзены на братнія мовы і выдзены ў краінах народнай дэмакратыі. У міжовых вышпінных навукальных установах і па прадпрыемствах рэспублікі вучацца і прапуюць, узаагаваючы свой вытворчы вопыт і набываючы веды, прадстаўляюць многіх народаў. Фам Буанг і Нуген Дойн Тхоай — в'етнамцы, Вера Дронт, Ліда Базыль, Аляксандр Семанюк, Шыман Рамальчун — палыкі, Пуй Чань-лін, Уо Гуэй-жун, Джы Баго-энь — кітайцы. Усе яны ніколі не забудуць тых сардэчных і шчырых людзей, з якімі назаўсёды пасябравалі ў Мінску.

Думаш пр гэта — і ачухвеш, разумеш, радуешся ўсёй душой: як добра быць сынам краіны, аб якой з любоўю і ўдзячнасцю сёння гаворыць усе сумленныя людзі на зямлі!

Думаш пр гэта — і ачухвеш, разумеш, радуешся ўсёй душой: як добра быць сынам краіны, аб якой з любоўю і ўдзячнасцю сёння гаворыць усе сумленныя людзі на зямлі!

Думаш пр гэта — і ачухвеш, разумеш, радуешся ўсёй душой: як добра быць сынам краіны, аб якой з любоўю і ўдзячнасцю сёння гаворыць усе сумленныя людзі на зямлі!

Думаш пр гэта — і ачухвеш, разумеш, радуешся ўсёй душой: як добра быць сынам краіны, аб якой з любоўю і ўдзячнасцю сёння гаворыць усе сумленныя людзі на зямлі!

Думаш пр гэта — і ачухвеш, разумеш, радуешся ўсёй душой: як добра быць сынам краіны, аб якой з любоўю і ўдзячнасцю сёння гаворыць усе сумленныя людзі на зямлі!

НАСУСТРАЧ ВЯЛІКАЙ ГАДАВІНЕ

Абмеркаваўшы зварот мастацкага савета Малаго тэатра, агульнага сходу калектыву Маскоўскага тэатра імя Маякоўскага і Беларускага дзяржаўнага тэатра імя Янкі Купалы, мы гораца адбраем пачыні гэтых тэатраў.

Рыхтуючыся да саракагоддзя Савецкай улады, калектыў тэатра барэ на сябе такія абавязкі:

Падрыхтаваць і паказаць гледачам у 1957 годзе тры юбілейныя спектаклі на гісторыка-рэвалюцыйную і сучасную тэмы — «Крамлёўскія куранты» Н. Пагозіна, «Мілы чалавек» К. Крапіны, «Міцкеж» Д. Фурманова.

З мэтай пашырэння рэпертуару па п'есах савецкай драматургіі на сучасную тэму, тэатр ажыццявіць пастаўку спектакляў «Дамітрый Станяў», Леантоўскай, «Другое дыханне» А. Крона і маладзёжныя спектаклі, прысвечаныя фестывалю моладзі і студэнтаў, — «Калі ўшце акацыя» Н. Вініківа.

Тэатр мяркуе таксама паставіць спектакль па п'есе М. Горькага «На дне».

Улічваючы, што ў рэпертуары няма дацянца спектакль п'есы, мы падрыхтуем у 1957 годзе спектакль па твору С. Маршака «Гора баця — шчасце не бачыць».

Умацоўваючы сувязі з гледачамі, тэатр у першы падрыхтоўкі да святкавання яшчэ шырэй разгорне работу па абслугоўванню сельскага насельніцтва раённых цэнтраў, калгасаў і саўсаў. У 1957 годзе мяркуем правесці 50 в

На пленуме праўлення Саюза пісьменнікаў Беларусі

Два дні працаваў 3-ці пленум праўлення Саюза пісьменнікаў Беларусі. Ён з'яўляўся важным падзеяй у літаратурным і грамадскім жыцці рэспублікі. У рабоце пленума прынялі ўдзел не толькі пісьменнікі, але і работнікі мастацтва, культуры-асветны ўстаноў, прафсаюзна-партыйных і саветскіх арганізацый.

Пленум абмеркаваў становішча беларускай савецкай літаратуры пасля XX з'езду КПСР і яе задачы. Гэта пытанне прымало да сябе ўвагу шырокіх колаў грамадства, бо XX з'езд Комуністычнай партыі паставіў перад літаратурнай асцюгай сацыялізму камуністычнаму выхаванню саветскіх людзей.

На многіх наліжных пытаннях развіцця нашай літаратуры падрабязна спыніўся ў сваім дакладзе старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў БССР П. У. Броўка. Ён адзначыў творчыя дасягненні асобных пісьменнікаў, спыніўся на тым, што павінны зрабіць нацыянальна-дэмакратычныя і ўсеагульныя свята-саражагоддзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Удзельнікі пленума гаварылі аб тым, як наша літаратура дапамагае партыі і народу вырашаць складаныя задачы камуністычнага будаўніцтва. У выступленнях пісьменнікаў, крытыкаў і другіх творчых работнікаў адчуваўся заклопачанасць аб далейшым росце нашай літаратуры, аб яе ідэйнай чысціні, партыйнай прынцыповасці, неспрымірмасці да ўсяго, што перашкаджае нашаму руху наперад.

Дакладчы і прамоўцы, якія выступалі ў спрэчку, урушана гаварылі аб тым, што ідэалогія імперыялізма не складала свайго брошу, актывізацыю наступлення на наш грамадскі сацыялістычны лад. Яны імкнуцца атакаваць прынцып партыйнасці нашай літаратуры, якая надае лад на метад сацыялістычнага рэалізму.

— Нашы ідэйныя праціўнікі, ворагі камуністычнага руху, — сказаў І. Гурскі, — разгарнулі паход супраць марксізма-ленінізма, уводзячы падзел на сілы праграму, адраджаюць «халодную вайну», імкнуцца пасяць варожасць паміж народамі. Цёмныя сілы рэакцыі арганізуюць паход супраць Саюза пісьменнікаў, яго літаратуры, спрабуючы зганіць яе высокароўную ролю ў выхаванні працоўных мас, яе творчы метад — метад сацыялістычнага рэалізму.

Прамоўца зазначыў, што ва ўмовах жорсткай ідэалагічнай барацьбы сацыялістычнай літаратуры павінны яшчэ выстрой адказаць сваю зброю, быць неспрымірнымі да працы ворагаў ідэалогіі, ясныя змаганца за інтарэсы свайго народа.

І. Гурскі рэзка крытыкаваў раман В. Духішэва «Не хлебам адзіным», які аднабокова адлюстроўвае жыццё, у крыўных лустрах паказвае нашу сацыялістычную сістэму, нашых сучаснікаў. Аўтар раману абгадуў асобныя факты, якія маюць месца ў нашым жыцці, але не звязваў іх асноўна ў нашым развіцці — барацьбе з усім астатнім за святлае перадавое, чым жывуць сацыялістычныя людзі.

І. Гурскі выказаў ўсесагульную думку. На пленуме таксама гаварылася аб тым, што ў рамане В. Духішэва не паказана роля партыі, без кіравання якой нельга ўзяць сям'ю вольнага ўчастка нашага жыцця, у рамане няма народа, а ёсць герой-аідэолаг.

Гаворачы аб задачах нашай літаратуры, прамоўцы паказвалі, што беларускія пісьменнікі з нахвненнем будуць працаваць над ажыццяўленнем гістарычных рашанняў XX з'езду партыі, пашпучу новае творы, якія пражывае адлюстроўвае жыццё саветскіх людзей.

Аб барацьбе двух ідэалогій гаварыў у сваім выступленні пэт П. Глеба. — Прынцып партыйнасці нашай літаратуры, — адзначае ён, — выклікае люты нападкі з боку нашых ворагаў, з боку розных буржуазных літаратурнаўдзяў, крытыкаў, публіцыстаў, пісьменнікаў. І гэта не выпадкова. Ідэалогія імперыялізма, асабліва амерыканская, спрабуючы пакінуць нашы ідэйныя асновы, вядуць жорсткую атаку на метад сацыялістычнага рэалізму. Гэта частка агульнага наступлення капіталістычнай рэакцыі на нашы ідэалагічныя пазіцыі, атака рэвалюцыйнага ідэалагічнага паслаблення сацыялізма.

Прамоўца прывёў прыклады з амерыканскай рэалісцічнасці. У Амерыцы ўсе сродкі прапаганды накіраваны на тое, каб падарваць прэстыж Саюза пісьменнікаў, веру ў яго простых людзей. Атака вядуцца супраць усяй сацыялістычнай літаратуры. Там, за мяжой, вымушана так званая «творчая ахвяра» сацыялістычнай літаратуры. Але кожны сумленны саветскі чалавек можа сказаць, што гэта проста глупства. Пісьменнікі і народ у нашай краіне жывуць аднымі інтарэсамі, аднымі думкамі і пачуццямі.

Усё гэта гаворыць аб тым, — адзначае прамоўца, — што мы павінны завесці нашы пільнасць, павінны самі да сябе быць суровымі, строгімі, рашучымі ў выпадку некаторых памылак і недаходаў. Пісьменнікі Саюза пісьменнікаў павінны быць настолькі жорсткімі, напэўнымі ў сваіх сэрцах адданымі вялікай справе камунізму.

П. Глеба звярнуў далей наліжную пытанне літаратурнага жыцця рэспублікі, спыніўся на некаторых творах, напісаных у апошні час.

таварыску выпраўдзіць памылкі, змаганца з усім тым, што перашкаджае нам у рабоце.

Адным з важнейшых на пленуме было пытанне аб становішчы літаратурнай крытыкі. Некаторыя старэйшыя, вопытныя крытыкі адзілі ў сваёй творчасці ў дэкада мінулае, у гісторыю і амаль зусім не займаліся асветленнем праблем сучаснага літаратурнага жыцця, аналізам новых твораў, напісаных у апошні час. За гэтую справу бярэцца многія маладыя крытыкі. І гэта вельмі добра, але ж ім трэба дапамагчы, вучыць іх партыйнай прынцыповасці, любоўна вышчытваць крытычныя кадры, каб яны не лускалі памылкі і вузла-суб'ектыўнага падыходу да адзіна тых або іншых літаратурных з'яў.

Гэтаму пытанню ў асноўным прывяціў сваё выступленне І. Шамякін.

— Многія маладыя крытыкі, — гаворыць ён, — даволі рэзка ўключылі ў барацьбу супраць лакароў і бесаўдэлінасці. Гэта варты паставіць ім у заслугу. Але ў чым буда нашых крытыкаў, якія займаюцца праблемамі развіцця сучаснай літаратуры? Нема сродку іх творчага аўтарытэта, да галасы якога яны прыслуховаліся б гэтак, як прыслуховуюцца маладыя драматургі, пэразі, паэты да свайх старэйшых і вопытных калег. Усе найбольш вопытныя крытыкі сучаснай літаратуры не займаюцца. А наш праціўнік Саюза, як калегіяльны орган кіравання, выхаванню маладых крытыкаў таксама дагэтуль абгадуў вельмі мала ўвагі. А маладосць ёсць маладосць. Яна заўсёды залішне захвалена, пераваліваючы свае сілы і здольнасці, заўсёды гатовыя кінуцца ў любую бойку і перамаць любую новую моду. Крыху захвалены і нашы маладыя таварышы. Выступаючы супраць бесаўдэлінасці, яны, як кажуць, з вадой ледзь не выплюхнулі ідэю. У некаторых артыкулах яны пачалі забывацца, што наш метад паграбуе, каб у літаратуры сацыялістычнага рэалізму, не ў асобных творах, а ва ўсёй літаратуры, на першым месцы павінна спявацца новага, перадавага, а не адмаўленне. Нашы-ж асобныя таварышы ў сваім захвалены часам прызнавалі толькі творы з пэрасам крытыкі адмоўных з'яў жыцця і проста адзілі, не хацелі прызнаваць творы і вобразы, якія спяваць новае, станоўча ў сацыялістычнай рэалісці, у нашых грамадскіх адносінах. У гэтым, на маю думку, прынцыповая памылка многіх крытычных выступленняў апошняга часу.

Прамоўца адзначыў, што ў нашых мастацкіх і крытычных творах сустракаецца ішчэ нямаля недахопаў. Але гэта нямаля недахопаў, якія трэба выпраўдзіць прынцыповы, выходзячы з партыйных пазіцый, з клопатам за далейшы рост літаратуры. Нам неабходна «спрабаваць» і асветленне асобных рахункаў. А крытыкі павінны разумець, што іх справа — не толькі вучыць, але і вучыцца ў пісьменнікаў.

— Галоўная задача нашай літаратуры — паказаць новага чалавека, амагара за камунізм, спяваць новае ўсё новага, перадавага. Але новае заўсёды нараджаецца ў барацьбе са старым. І мы будзем паказваць гэтую барацьбу, бо ў гэтым аснове ўсё каэфікацыя, без якіх не можа быць мастацкага твора.

На напярэдніх пленумах і пісьменніцкіх сходах вельмі мала гаварылася аб жаўры дакументальнай мастацкай літаратуры. Між тым у нашай рэспубліцы з'явілася некалькі добрых дакументальных твораў на тэмы партызанскай барацьбы. Сарог нас жывуць людзі, якія гераічна змагаліся ў фашысцкім нападзі, старыя члены партыі — удзельнікі трох рэвалюцый, якія могуць імаць чаго сказаць расказаць саветскаму народу. І хто-ж, як не пісьменнікі, павінны дапамагчы гэтым людзям у напісанні дакументальных твораў аб гераічнай барацьбе нашага народа. Гэтае пытанне ўзняў у сваім выступленні Р. Няхаў.

— Да саражагоддзя Вялікай Кастрычніцкай, — сказаў ён, — мы можам напісаць сучасна са старымі большымі і дзявяты дакументальныя творы аб рэвалюцыі, аб кастрычніцкіх днях на Беларусі.

Аб тым, якой увагай карыстаюцца ў чытацкай многія творы беларускай літаратуры не толькі ў рэспубліцы, а і далёка за яе межамі, гаварыў дырэктар Дзяржаўнага выдавецтва БССР З. Матушаў. Ён чытаў лісты, прысланыя з Чэхаславакіі і іншых краін народнай дэмакратыі, вольгі на раманы «Мінскі напрамак» І. Мележа, «У добры час» Івана Шамякіна і іншыя творы беларускіх пісьменнікаў. Аднак З. Матушаў амаль нічога не сказаў аб тым, што думае зрабіць Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі для палепшання выдання твораў беларускай літаратуры.

— З вяслярным уздымам, з законнай гордасцю — заўважэ пэт А. Александровіч, — з высокім пачуццём патрыятызма працуець сёння ўсе саветскія людзі. І мы, пісьменнікі, павінны адказаць на гэтую праму новымі высокамастацкімі творамі, якія б спявалі і ідэі барацьбы за перамогу камунізму.

Пэт рэдуюцца поспехам свайго народа, аднаўленню народнай гаспадаркі рэспублікі, разгортванню вялікіх індустрыяльных работ, рэдуюцца таму, што ў нашу літаратуру ідзе таленавітая моладзь — паэты, пэразікі, драматургі і крытыкі, якія нясуць новае свежае слова аб сваім гераічным народзе.

Літаратурнаўдзя Ю. Пішчорку спыніўся на вельмівагі і адказнай ролі саветскага пісьменніка, як адраваляльна новага жыцця ў мастацкай творчасці чалавечай. Само жыццё паставіла нашых літаратураў у авангард барацьбы за камунізм. Гэта вельмі заблабрая і пачасная роля. Для нас самым галоўным з'яўляецца быць

верным гэтай высокай місіі, паказваць прыклады самааданнага служэння свайму народу, інтарэсы якога павінны быць вышэйшым крытэрыем у ацэнцы работ кожнага з нас.

— За апошні год, — гаворыць далей прамоўца, — наша беларуская літаратура дамаглася значных поспехаў. У 1956 годзе паявіліся ў друку новыя раманы, апавесці, паэтычныя творы і, што больш за ўсё яшчэ рэдуе, крытычныя работы. Выйшлі ў друку «Нарысы па гісторыі беларускай літаратуры», апублікаваны манатрафічныя даследаванні. Толькі за адзін дэкадні год выйшла ў друку столькі крытычных работ, колькі за ўвесь даваенны перыяд. Многія яшчэ крытычных работ і даследаванняў ляжыць у рукапісах у партфелях выдавецтваў. Нам трэба было-б выдаць іх, яны прывеслі-б шпэіную карысць.

Ю. Пішчорку паставіў пытанне аб пашырэнні выдавецкіх магчымасцей, бо вузкасць выдавецкай базы можа з'явіцца значным тормаза на шляху развіцця нашай літаратуры і ў прыватнасці літаратурнаўдзяства.

Прамоўца гаварыў далей аб пільнасці дэснага супрацоўніцтва паміж літаратурнаўдзямі і пісьменнікамі. Крытыкі і літаратурнаўдзям павінны быць шчырымі сябрамі і памочнікамі пісьменніка, яго радцамі. Іх задача заключалася перш у тым, каб абгадуць гістарычны вопыт развіцця нашай беларускай літаратуры, паказаць, як у суровай барацьбе з буржуазнымі ўплывамі і напрамкамі атрымаў перамогу метад сацыялістычнага рэалізму. Неабходна паказаць ва ўсёй пільнасці і шматграннасці веліч саветскай літаратуры, яе гуманістычныя традыцыі і разам з тым выніцкі памылкі і недахопы, каб наша літаратура развілася яшчэ больш паспяхова. Буржуазная літаратурнаўдзя вядуць перш наступленне супраць асноў сацыялістычнага рэалізму. На іх нападкі мы павінны адказаць контрастна, барацьбой за спявацца прынцыповы сацыялістычнага рэалізму, як адзіна правільнага метад саветскай літаратуры.

— XX з'езд КПСР, — сказаў ён у заключэнне, — паставіў перад работнікамі літаратуры вельмі адказныя задачы. На гістарычныя рашэнні партыі мы павінны адказаць новымі мастацкімі творамі, даследаваннямі па гісторыі і тэорыі літаратуры, якія ўздымуць нашу саветскую літаратуру на яшчэ больш высокую ступень развіцця.

— Надаўна, — адзначае празаік І. Мележ, — выдзіліся «Нарысы па гісторыі беларускай літаратуры». Вельмі добрая справа. Але падручнік хварэе на нейкі арыстакратызм, у ім адчуваецца пагарда да радавых пісьменнікаў. Уся кніга прысвечана дзесяці пісьменніцкіх імянаў. А дзесяць літаратураў стварэа толькі гэты дзесятак чалавек? Наша літаратура — вынік творчасці вялікага калектыву, і нельга забываць пра радавых пісьменнікаў, тым больш пагардзіва ставіцца да іх. У падручніку-ж агульны агляд літаратуры напісаны да таго шэра, што робіцца зрыўна за нашу Амадэмію навук. А па гэтай-жа аніжы вывучаюць нашу літаратуру студэнты Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта, яна пераважана на момант краіны народнай дэмакратыі. Дык навошта ж мы сабе абдымаем, навошта зводзім усю нашу літаратуру да дзесятка імянаў? Мы ўсёды гаворым, што наша літаратура багатая імянамі, а працягваюць «Нарысы», можна падумаць, што ніякага багацця ў нас няма.

— У распрацоўцы пытанняў гісторыі нашай літаратуры, — адзначае прамоўца, — яшчэ многа дагмацізма. Не заўсёды вучоныя лічача з тымі зменамі, якія ўносіць само жыццё, з фактамі, што акрылае нас сама рэалісцічна. Неарэалізм, чаму дагэтуль не атрымаў належнай ацэнкі, скажам, творчасць Янкі Маўра, Хведоса Шынклера, пісьменнікаў таленавітых і цікавых.

Вельмі слушна гаварыў І. Мележ аб сувязях літаратуры са школай. Літаратура павінна дапамагчы ў камуністычным выхаванні маладога пакалення. За апошні час у нас паявілася многа новых твораў, вартых таго, каб на іх выхоўвалася вучэбная моладзь. Аднак школьныя праграмы чамусьці адстаюць ад развіцця літаратуры, яны адстаюць наменнымі. Міністэрства асветы абмявае ставіцца да выкладання ў школах беларускай літаратуры. У выніку гэтай абмявацы Вучэбна-педагагічныя выдавецтва за ўсе гады свайго існавання выдзілілі вельмі мала кніжак беларускіх пісьменнікаў. Затое яны выдзілі ў школьнай серыі розныя стараы прыгодніцкія творы. Прамоўца ўзняў пытанне аб барацьбе з нігілістычным стаўленнем да беларускай культуры, у прыватнасці, да мовы і літаратуры. Гэты нігілізм выяўляецца, напрыклад, у абмявацы адносінах да распаўсюджвання беларускай кнігі. І. Мележ спыніўся таксама на пытанні неабходнасці барацьбы з буржуазным нацыяналізмам, тым і з вялікадзяржаўным нацыяналізмам, барацьбы за ленынскія прынцыпы ў ажыццяўленні нацыянальнай пільнасці нашай партыі.

— Пасля XX з'езду КПСР, — гаворыць М. Ларчанка, — беларуская саветская літаратура дасягнула пэўных поспехаў. Аб гэтым сведчаць раманы і апавесці, нарысы і аповяданні, вершы і паэмы, напісаныя за час пасля з'езду.

Прамоўца падрабязна спыняецца на пытаннях сацыялістычнага рэалізму, на тым, якому могуць і павінны расцягваць рознастайныя літаратурныя формы, стылі, розныя творчыя індывідуальнасці пісьменнікаў і паэтаў.

Значную частку свайго прамова М. Ларчанка прысвяціў пільнасці з артыкулам Л. Абандарскага і А. Сідаронкі «Ва ідэйную чыстоту нашых літаратурных пазіцый». Прызнаўшы сваю памылку ў ацэнцы дзейнасці А. Гаруна, ён аднак, адстой-

ваў сваю пазіцыю адносна «Нашай нівы», выказаўшы ім у артыкуле «Некаторыя пытанні гісторыі беларускай літаратуры».

Аб гэтых артыкулах гаварылі на пленуме і другія прамоўцы. Многа слушнага аб тым, як аднаваць «Нашу ніву», выказаў народны пісьменнік БССР М. Крапіва. Ён сказаў, што як артыкулы М. Ларчанкі, так і артыкулы Л. Абандарскага і А. Сідаронкі ў поўнай меры не вырашаюць закранагата пытання, бо ў іх разглядаецца гісторыя літаратуры па асобных фактах, а не ў комплексе ўсё з'яў і абставін тагачаснага літаратурнага жыцця.

— Я думаю, наогул, — сказаў К. Крапіва, — што паставілі пытанне аб наўдэлісцкім прывязе ў беларускай літаратуры няправільна. Гэты тэрмін не з'яўляецца правамерным. Правільней было-б гаварыць аб развіцці беларускай літаратуры ў перыяд ад першай буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі 1905—1907 гг. да Кастрычніцкай рэвалюцыі. «Наша ніва» не ахвільна сабой ні часу, ні аб'ёму той літаратуры, якая выдавалася ў гэтыя гады. «Нашу ніву» трэба разглядаць не як літаратурны працэс, а як газету.

Пытанне аб «Нашай ніве» закраналі і іншыя прамоўцы. У прыватнасці, П. Глеба, памалуўчы з М. Ларчанкам, сказаў, што нельга лічыць «Нашу ніву» прагрэсіўнай толькі за тое, што яна не старонка часам друквала свае творы дэмакратычна-беларускіх пісьменнікаў.

Намеснік міністра культуры БССР Я. Шахоўскі гаварыў аб адным з важнейшых жаўры нашай літаратуры — драматургіі. Да гэтага часу беларуская драматургія не напісала яшчэ дастаткова твораў, якія-б склалі рэпертуар да саражагоддзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

— Трэба спявацца, — выказае ўдзяненасць прамоўца, — што нашы драматургі пашпучу такія творы, і ў бліжэйшы час таўтры атрымаць іх.

Я. Шахоўскі запэўніў удзельнікаў пленума, што ўсе тым заўвагі, якія былі выказаны ў адрас Міністэрства культуры, будуць улічаны ў практычнай рабоце.

М. Паслядовіч гаварыў, што ў апошні час у некаторых нашых літаратураў стала модным паказваць у сваіх творах розных жулікаў, прайздэстаў, а калі няма ў творах такіх вобразав, дык крытыкі гатовы абвясціць яго заганным. Такія пільны, пачатак пасля раману В. Духішэва «Не хлебам адзіным», праявілася ў некаторай ступені і ў нас. Гэта няправільна, нават шкодна. Мы сваімі творамі павінны спяваць усё святлае, перадавае ў жыцці. Аднак гэта не адзначае, што нам трэба абмяваць адмоўнае. Яго трэба выкрываць і гнець, з усёй янавісцю, пра яго трэба пісаць, але так, каб не ганьбіць нашай сацыялістычнай сістэмы, каб не парушаць праўды жыцця.

Амаль усе прамоўцы, якія выступалі на пленуме, спыніліся на становішчы літаратурнай крытыкі. Пры гэтым зусім правільна падкрэслівалася, што беларуская крытыка за апошні гады дасягнула пэўных поспехаў.

— Разам з тым, — сказаў В. Барысенка, — трэба адзначыць, што беларуская літаратурная крытыка ўсё яшчэ не справляецца з адказнымі задачкамі, якія яна залічана вырашаць. Наша крытыка мае рад сур'ёзных недахопаў і памылак, яны перашкаджаюць ёй уплываць на шлях літаратуры працэс, садзейнічаць творчому росту пісьменнікаў, актыву ўдзельнічаць у выхаванні шматлікіх чытачоў.

В. Барысенка пагадзіўся з думкамі, выказанымі адносна крытыкі ў дакладзе П. Броўкі. Прамоўца выказаў некалькі крытычных заўваг па дакладу. Ён лічыць, што дакладчык варты было-б больш падрабязна разгледзець некаторыя крытычныя работы, паказаць іх станоўчыя і адмоўныя бакі.

Як станоўчы факт В. Барысенка адзначыў наварот беларускіх крытыкаў да распрацоўкі тэарэтычных спрабам літаратуры.

— Але было-б непадушчальным зазнайствам і верхаўдэліствам, калі-б мы залпочылі вочы на тых недахопах і асобны памылкі, якія мелі месца ў беларускай крытыцы. Мы павінны прызнаць горкую праўду і зусім шчыра сказаць: за апошні час у нашай крытыцы п'ці, дакладней кажучы, у некаторых нашых крытыкаў прытулілася пачупіць сучаснасці, пачупіць высокую адказнасці перад народам.

Слушна гаварыў прамоўца аб неабходнасці частей арганізаваць творчыя дыскусіі ў Саюзе пісьменнікаў і на старонках друку. Нельга дапускаць, каб адной рэдэвіяй у газеце ці часопісе выносіліся «спрасу» літаратурнаму твору. Крытыкай павінны займацца самі пісьменнікі і наша грамадства. Толькі такі крытыка зможа ўзбагачаць вопыт літаратуры, паказваць заканамернасці яе развіцця, пільна ўплываць на яе.

З запалам гаварыў аб становішчы ў беларускай крытыцы А. Адамковіч. Ён адзначыў, што раманы XX з'езду Комуністычнай партыі Саветаў Саюза зрабілі вельмівагі ўдзяненне на наша гаспадарчае і культурнае жыццё, на нашу літаратуру. У святле рашэнняў партыйнага з'езду яшчэ больш урадла адказнасць кожнага літаратура за сваё слова, за сваю творчую справу.

Прамоўца паставіў пытанне аб тым, чаму найбольш кваліфікаваныя беларускія крытыкі «аселі» ў літаратурнаўдзяства, чаму найбольш нейкі пахлахіяны ўдзік крытыкаў у іншыя сумленныя жанры. Прычыну гэтага А. Адамковіч бачыў у тым, што крытыкам, якія пішуць аб з'ява жывоў сучаснай літаратуры, пільна прынавіваюцца ярыкі нігілістаў і астаў. Аднак прамоўца не прымеў пераказнальных доказаў такіх адносінаў да крытыкі. Ён слушна заўважыў, што крытыкаў таксама трэба крытыкаваць, трэба дапамагчы ім, выпраўдзіць іх памылкі.

Прэсутным на пленуме адвадалася, што ў сувязі з гэтым ён падрабязна пагаворыў і аб сваіх памылках, дапушчаных у асобных артыкулах пры разгледзе творчай сучаснай беларускай літаратуры, дасць сваім памылкам аб'ектыўную ацэнку, зыходзячы з прынцыпаў партыйнасці. Нажаў, пра гэта А. Адамковіч сказаў даволі невзрачна.

На аднабокасць выступлення А. Адамковіча на пленуме ўказаў у час свайго выступлення М. Крапіва. Гэтая аднабокасць, на думку М. Крапіва, заключалася ў тым, што А. Адамковіч часта ігнаравуе крытыку ў свой адрас, не высвятляе яскрава пазіцыі, якія займае сам і яго таварышы.

— Зразумела, ніхто не гаворыць, што ён не прымае метад сацыялістычнага рэалізму. Але часам у яго назіраецца спаўзненне па нахільнай пэражосці. Мне здаецца, А. Адамковіч не трэба было абараняць гэтыя з'явы.

Некалькі заўваг зрабіў К. Крапіва па адрасу крытыка Г. Вязоўкіна і паэта Н. Кісіліка, якія ў артыкулах пра У. Хадзьку часам захвалюцца фармілістычным бокам пасобных яго вершаў.

У заключэнне К. Крапіва падкрэсліў неабходнасць развіцця ў беларускай літаратуры жанру сатыры. Прыкладам таго, як сатыра адгравае станоўчую ролю ў нашым грамадстве, сказаў ён, могуць служыць сатырычныя творы Вадзіміра Маякоўскага.

Пісьменнік П. Пестрак значную частку свайго выступлення прысвяціў пытанню барацьбы з прамавай бюракратызма.

— Гэтае пытанне, — адзначыў ён, — не вырашана за адзін дэнь адным мадам, гэта працэс барацьбы за саветскую ўладу, за народнасць ва ўсёх галінах нашага жыцця, працэс барацьбы ў розных формах, у тым ліку і такім сродкам, як мастацкая літаратура.

Развіваючы сваю думку, пісьменнік правільна ўказаў, што раман В. Духішэва «Не хлебам адзіным» не справые выкрываць бюракратызма. Ён лічыць гэты твор не толькі аднабок, але і гілабокам. Саветскі чытач не можа прыняць такога твора.

Гаворачы аб творах беларускай літаратуры, П. Пестрак заявіў, што, на яго думку, артыкул Д. Палітыкі «Твор вялікай тэмы», апублікаваны ў газеце «Літаратура і мастацтва», не аб'ектыўны. Ён імкнуўся стварыць, што артыкул напісаны перабор уласнаму перакананню аўтара. У ім, на думку прамоўцы, праявіліся рэдыцыйны нейкага менавіта, пахвалба па адрасу раману «Калі зліваюцца рэкі».

З думкай П. Пестрака не пагадзіліся ў сваім выступленні М. Лужаніч, П. Глеба і Я. Шахоўскі.

— Раман П. Броўкі «Калі зліваюцца рэкі», — гаварыў у сваёй прамоўцы П. Глеба, — хоць і мае пэўныя недахопы, напісаны на вельмі важную і хвалючую тэму і стаіць поруч з многімі ўданнымі творамі беларускай прозы. Выклікаўшы гарачыя спрэчкі і дыскусію, раман станаўчае іх. Інакш было-б, каб у гэтым рамане не было мастацкага раскрыцця тэмы, талі ён не знайшоў-бы такіх водгухаў.

— На нашым пленуме, — адзначае М. Лужаніч, — ідзе гаворка аб гаспадарчым падыходзе да літаратуры, аб тым, каб пільна і ўважліва ставіцца да кожнага твора, і ўсё тун-жа П. Пестрак дазваляе сабе вельмі негаспадарчым паходам да некаторых рэчаў. Раман П. Броўкі, нягледзячы на асобныя недахопы, трэба аддзяляць станоўча. І гэта не таму, што ён прысвечаны важнай тэме, ён пільна адданы і напісаны. Так што вялікімі кавалкамі мы пачынаеце кідаць, таварышы Пестрак, — пільны раманамі.

ДЗЭННІК МАСТАЦТВА

Вечары лірычнай песні

Беларуская філармонія арганізавала ў памяшканні акруговага Дома афіцэраў некалькі канцэртаў пад назвай «Вечары лірычнай песні».

Ю. МАТРАЕУ.

Той, хто ўпершыню знаёміцца з аркестрам, адзначае прафэсійналізм малядога калектыву і яго растучую выканаўчую культуру.

З рознастайным рэпертуарам выступіў канферанс А. Міляўскі, Жарты, народныя, фэльетонныя, сатырычныя куплеты, якія ён выконваў выключна стасуючы валоданне ў галосах.

На вечарах выступаў італьянскі спявак Гуальціро Мізіяно. Ён выканаў італьянскія народныя песні.

Здзіўленне выклікае ўдзел у праграме акрабатаў і жанглёраў. Калі спар-

3 хуткасю чарапахі

Вечар быў святочны — заўтра Міжнародны жаночы дзень. Госці сядзелі ў сталовай і гуна размаўлялі пра свае справы, а на кухні гаспаляра пацешылі, каб не чулі жужжэння людзі, дэкараў сьмя:

— Гэта ты ўсё натварыў. Каб я цябе не слухаў, а скардзіў сваімі нагамі, дык людзі даўно былі-б тут. А то: «Навошта хвастаць ногі, калі на нашым доме паштовае скрынка! Напішы ліст, і ўсё ў парадку». Напісаў, запрасіў, а вось-жа не ўсё ў парадку. Людзей няма...

Сын стаў з алушчай галавой і, таксама пацешыўшы, апраўдаўся:

— Тата, тут, наўраўна, іншая прычына, бо не можа быць, каб яны не атрымалі твайго ліста. У дзевяці гадзін вечара 5 сакавіка я сваімі рукамі апусціў яго ў паштовую скрынку, а цяпер, — сын зірнуў на гадзіннік, — праз некалькі хвілін двое сутак спойніцца.

— А мне думалася — не паспелі паштыванкі даставіць чалавеку нашага запрашэння — настойвай на сваім быццэ.

— Ды што мнэ, тата, не смяшце людзей такімі разважаннямі. Аг нашай Абутоўскай, 11, да Лібніцкага, 83, трох кілометраў не будзе, Гэта-ж чарапахі даставіць-б.

Чарапахі і даставіць-б, я не сумняваюся, а вось наша пошта...

— Ізаіце вы да людзей у сталовую. Кінулі адных, а самі спрэчку завялі, — падала голас гаспадыня.

Толькі пяер смяхнуўся гаспадар пра сваю недакладнасць: запрасіў гэтую, пакінуў іх адных у другім пакоі, а сам заняўся спрэчкамі.

У зале госці гаварылі ўжо цішы, на некаторыя нават дрэмалі напала. Стрэпка на гадзінніку пераваліла на дзесятую.

— Ну, што-ж, дарэгія госці, лачне. Прабачце, што затрымаліся трохі з вачэрай: чакалі шчы дрэвалі, да нешта не прыйшлі. Шы здаровы ханя, — занепакойся гаспадар.

А тым часам грамадзянін К., якога з неадпаведнасцю чакалі на Абутоўскай, сядзеў сабе ў адной з кватэр у восемдзясят трэцім доме на вуліцы Карла Лібніцкага і спойна чытаў газету. Ліст з запрашэннем яшчэ блукаў па гароду, — ён прыдзе на месца толькі 8 сакавіка, і то з вачэрай поштай. Таму грамадзянін К., нічога не ведаючы пра запрашэнне, адчуваў сябе ў той вечар зусім саюзна.

9 сакавіка раніцай ён страціў свой спакое. Леда дачакаўся, пакуль адчынілі паштовае аддзяленне, і кінуўся туды.

— Глядзіце, што робіцца. На кагоры дзень я атрымаў мясцовы ліст, — звярнуўся ён да супрацоўніка паштовага аддзялення.

З другога пакою выйшлі два пажылыя мужчыны, адзетыя ў фарму паштовых служак. Гэта былі супрацоўнікі бюро скаргаў Галоўпаштамта таварышы Філіповіч і Шчагловіч.

— У чым справа? — запытаў Філіповіч.

— Мы крывя высвятляем, як працуе наша сувязь, — растлумачыў Шчагловіч.

— Ды вось, калі ласка, глядзіце, — паказаў кліент ім штэм канверта, — пошта сакавіка ліст быў у сартыроўцы...

— Так, шостага сакавіка ў дзесяць гадзін раніцы ліст быў у сартыроўцы, — сказаў Шчагловіч.

— Зусім правільна, — павердзіў Філіповіч.

— Акуль вы ведаеце, што ў дзесяць гадзін? — зацікавіў кліента.

— Вось гэты апошні дзве лічы на штэме заўсёды паказваюць гадзіны таго вечара, калі ліст трапіў у паштовае ведамства. Такім чынам, мы павінны былі атрымаць гэты ліст у той-жа дзень з вачэрай поштай.

— Прашу прабачэння, для яскасці перавярніце канверт, — прапанаваў грамадзянін К.

Першым на конкурс выступіў студэнт 5-га курса, вялічэліст Л. Готліб. Прэлюдыя з Другой сойты Баха ён выканаў прымемным, поўным гукам, стрымана, Канцэрт Бакерні Л. Готліб надуў у адпа-

ФЕЛЬЕТОН

Геніяльны мастак слова

22 сакавіка споўнілася 125 год з дня смерці Ягана Валфганга Гэта (1749—1832) — вялікага нямецкага паэта, жэтыўнага барабэіта супраць феадалнай раздробленасці і адсталасці нямецкага жыцця, за нацыянальнае аб'яднанне Германіі.

«Буря і націю». Гэта паказвае веліч чадавае, яго паучэнні і роуму, паэтыкае прыроду, выступае з твораі, поўнымі пафасу барабэі супраць феадалнай адсталасці — саасноўны забавонаў, ралігійнай маралі і халоднай нааіі класіцызма. За-служанау славу прынеслі пісьменніку ралігійная гістарычная драма «Гец фон Берліхенген» і раман «Пакуты малодга Вертэра». Пасля ў яго творчасці ачуваецца адыход ад буржарных настроў і ба-вога прагнэту, але Гэта не стаў прыворным пэаэтам, хоць многае ў яго творчасці і жыцці было супрацьпалым.

У гісторыю нямецкай літаратуры Гэта ўвайшоў як стваральнік лірыкі глыбокай гуманістычных паучэнняў, які паэт-наватар, творчасць якога была песня звязана з тра-дыцыямі вуснай народнай творчасці.

Выдатнейшым творам «навялічашата немца», як называў яго Ф. Энгельс, была драматычная паэма «Фауст». Гэта гімн чалавеку працы, які сваёе прыроду, гэта вера ў тое, што прагрэс заўсёды перама-гае ражыццю.

Багатая і рознастайная спадчына Гэта — выдатная мастаца слова, вялікага гуманіста.

Ніжэй друкуецца адзін з твораў Гэта.

Альховы кароль

БАЛАДА

Хто едзе, хто мчыцца так позна ўначы, Малое дзіця на кані везучы? То бацька радзіў сямочка свайго, — І цешыць, і лашчыць, і туліць яго.

«Хадзі сюды, хлопчык! Ты будзеш гуляць, У лес чароўным вяжкі завяцаў,— Мае дочкі ўначы карагодзі вядуць, Мае дочкі прыгожыя песні вядуць».

— Сянок, што дрэмаш ты? Сянок, перастань!

— Ой татачка, тата, ты бачыш ці не? Кароль свайх дочак паслаў на мяне.

— Альховы кароль... Тата, татачка, глянь!

— Не бойся, сямочка! Мне добра — То вербы старыя над рэчкай стаць.

Глядзі... у кароне, ў плашчы, з бародзі!

— Ты мне спадвабля і будзеш ты мой, Вазьму яе сабай. За мною, за мной!

— Сямочка, ды гэта-ж туман над вадой.

— Ты кветка тая не знойдзеш нідзе, Мая маці сярэбраны кукаль праде...

— Ой, татачка, тата, ты чуюш ці не? Альховы кароль заклікае мяне.

— Дзеці нежыво, сам белы, як снег. Дзіця нежыво, сам белы, як снег.

— То падае з дрэва паожым лістком.

Пераклад з нямецкай мовы Юркі ГАУРКА.

У Васілевічым раёне

Кіностацыянар у калгасе

У мінулым годзе ў калгасе імя Молатава скончылі будаўніцтва новага клуба.

Але не так даўно прыўраўне арцелі купіла стацыянарную кіноапаратуру.

Цяпер ідзе мантаж яе абсталявання.

Перадавы кіномеханік

Заслужаным аўтарытэтам сярод жыхароў вёскі Бабічы карыстаецца кіномеханік Сяргей Серада.

Гэтага ён заслужыў сваёй бездакорнай і стараннай працай. Не было выпадкаў, каб у яго парвалася кіноапаратура, сапсаваўся рухавік.

Кіноапаратуру заўсёды добра дглядае кіномеханік і матарыст Валентын Галоўца.

У апошні час рабочыя другога аддзялення саўгаса «Ведрыч» і абозаколага завода прагледзелі кінофільмы «Сэрца б'ецца зноў», «Карнавальная ноч», «Спартыўны гонар», «Светлы шлях», «Блізкія», «Зрост каханна», а таксама сельскагаспадарчыя фільмы «Арганамінеральныя сумесі на палх», «Перадавы вопыт на вы-

рашэнню кукурузы» і іншыя.

Кожны месяц Сяргей Серада выконвае план па дэманстрацыі кінофільмаў на 150 і больш праінтаў.

Маладыя рыхтуюцца да фестываля

Маладыя калгаснікі палядовай брыгады № 1 сельскагаспадарчай стварылі некалькі гурткоў мастацкай самадзейнасці.

Драмгурткіны падрыхтавалі пэсу на ўкраінскай мове «Сватанне на Ганчарышчы». У рэпертуары хору — песні «Едуць новае жыццё», «Кучаравыя рабіны» і іншыя.

Танцавальная група падрыхтавала танцы «Кракавія» і «Галапак».

Удзельнікі мастацкай самадзейнасці выступаюць з канцэртамі перад калгаснікамі. Надаўна албўсы выступілі маладыя калгаснікі С. Науменка, А. Фалінская, І. Кушнер, Т. Рускевіч і іншыя.

Самадзейныя паэты і кампазітары

Вялікую фестывальку да раённага фестываля мала-

дзі вядуць калектывы мастацкай самадзейнасці раённага Дома культуры, Бабіцкага сельскага клуба, Нахаўскай хаты-чыталні і іншых культурна-асветных устаноў. У рэпертуары калектываў мастацкай самадзейнасці многа новых совецкіх песень, танцаў. Новыя песні, прыпеўкі, музыку да іх складоўць самадзейныя маладыя калгаснікі Васілевіцкага раёна.

Так, хор Дома культуры падрыхтаваў песню на словы Калесніка «Дзе крыніца над вярбою», музыку да якой напісаў самадзейны кампазітар, мастацкі кіраўнік Дома культуры Б. Ансімаў. Былы ўдзельнік гуртка мастацкай самадзейнасці, а цяпер вайн Савецкай Арміі Пінчук склаў «Песню аб Палесці». Музыку да гэтай песні напісаў таксама Б. Ансімаў. Цікавыя прыпеўкі аб кукурузе склаў Н. Алісейка. Музыку да некалькіх песень напісаў мастацкі кіраўнік Бабіцкага спецыяльнага дзіцячага дома І. Тэрзан.

Э. СУШКЕВІЧ, І. ШПАДАРК.

Гастролі саліста Вялікага тэатра

На сцене Беларускага тэатра оперы і балету выступіў саліст Вялікага тэатра СССР Алексей Ільін (лірыка-драматычны тэнар).

Спявак валодае голасам прэмнага тэмбру, роўнага ва ўсіх рэгістрах, у яго прывабныя сцэнічныя выгяды.

У Вялікім тэатры А. Ільін выконвае оперныя партыі Сабініна ў «Іване Сусаніне», Валэмона ў «Іяланце», Радэмеца ў «Аідзе», Герцага ў «Рыгалце».

Першым гастрольным спектаклем А. Ільіна ў Мінску быў «Рыгалце», у якім артыст выканаў партыю Герцага. У трактоўцы Ільіна Герцаг — самазаваловы, нахабны і ўпэўнены спакушацель. Самаўлюбавеная ўсмішка не зыходзіць з яго вуснаў.

За бліскучым выгядам гэтага чалавека не цяжка заўважыць рысы жарсткага, капрызнага дэспата, любяцья лёгкіх забаў.

Ю. ГРЫГОР'ЕУ.

Канцэрт струннага квартэта

Адной з цікавых падаей у музычным жыцці Мінска з'явіўся канцэрт заслужанага калектыву РСФСР — квартэта імя Глазунова ў складзе Л. Лукашэўскага (1-я скрыпка), А. Рушанскага (2-я скрыпка), Г. Гінзбург (альт) і Д. Магільскага (віячэльня).

У першым аддзяленні быў выкананы квартэт соль-мінор Грыга. Цудоўнае ўвасабленне атрымаў першая частка квартэта з яго імклівай галоўнай тэмай і пранікнёнай лабачняй, якая адносіцца да найбольш светлых, пэтычных тэм вялікага кампазітара.

Уся першая частка прагучала нібы на адным дыханні, напружана і драматычна. Шырока распеўнасць і задушэнасць былі ўласцівы выкананню другой часткі квартэта («Раманс»). Што-ж да-

тычыць грываўскага квартэта ўвогуле, дык выканаўшы здолелі з вялікім майстэрствам падкрэсліць адзіства задуму кампазітара, раскрыць нацяжаныя асаблівасці твора.

У другім аддзяленні быў сыграны квартэт № 3 П. Чайкоўскага.

Цеплыя, пранікнёныя лірызмам павяла ад гэтага глыбока рускага па сваім характары твора. Асабліва хочацца адзначыць шыраць і глыбіню паучэння ў трактоўцы першай і трэцяй частак квартэта.

Канцэрт праішоў з поспехам, і даволіцца толькі шкадаваць аб тым, што вечары камернай музыкі праходзяць у невялікай зале музычнай школы.

І. БУРДАЕВА.

Тамара Ханум на эстрадзе

Вось ужо 20 год народная артыстка СССР Тамара Ханум выконвае песні і танцы народаў нашай краіны і іншых краін свету.

Адна з самых цікавых рысаў яе майстэрства — умненне хутка пераўвасабляцца пры выкананні кожнай новай песні і танца. Рухі артыстка строга прадуманыя, жэст, погляд, інтанацыя голасу лагічна апраўдаваны.

У армянскай народнай песні Т. Ханум захоўвае рысы, уласцівыя павольным лірычным танцам Усходу. І тут жа побач гарэзіліва, вясёлая албанская народная песня. Мякка, цёпла, з усімі ўласцівымі інтанацыямі і рухамі выконвае артыстка японскую песню.

А вось з-за кулісаў выходзіць стройная чарнавокая прыгажуня-іспанка і співае. У яе многа грацыі.

Спакойна, з глыбока паучэннем выконвае Т. Ханум класічную узбекскую народную песню.

У выкананні артысткаі нема нічога надуманага, стылізаванага пад народ-

нае. Таму так вераць шматлікія слухачы ўсёму, што спявае з эстрады Т. Ханум.

Разам з артысткай у канцэрце, які адбыўся ў клубе імя Дзержынскага, ўдзельнічалі квартэт узбекскіх народных інструментаў, заслужаны артыст Узбекскай ССР А. Кадрыў (выканаўца на народным інструментае най), С. Руметаў (чанг), Г. Азімаў (дойра), К. Касімаў (геджак). Выпуснікі Ташкенскай кансерваторыі — удзельнікі квартэта паказалі высокую музычную культуру як пры акампаменце, так і ў сольных выступленнях.

Партыю фартэпіяно выконвала С. Каракаш, якая на працягу дзесяці год паспяхова працуе з Т. Ханум. Пяністныя належаць перакладамі і літаратуры апраўка ўсіх песень праграмы.

Мінчане гарача прынялі выступленне Тамары Ханум.

Е. РАКАВА.

Студэнцкі конкурс

У Беларускай кансерваторыі быў праведзены студэнцкі конкурс, прысвечаны фестывалю моладзі.

У першым туры конкурсу прынялі ўдзел студэнты струннай кафедры аркестравага факультэта — шэсць скрыпачоў і адзін віячэльнік. Абавязкова праграма для скрыпачоў складалася з такіх твораў, як дзве часткі з сонаты Баха, 1-я частка скрыпачнага канцэрта Моцарта і канцоўка Паганіні. Вялічэліст павінен быў іграць дзве часткі з другой сойты Баха, 1-ю частку канцэрта Бакерні і эцюд Вержбіліва.

Першым на конкурс выступіў студэнт 5-га курса, вялічэліст Л. Готліб. Прэлюдыя з Другой сойты Баха ён выканаў прымемным, поўным гукам, стрымана, Канцэрт Бакерні Л. Готліб надуў у адпа-

веднасці з задумай аўтара рамантычны характар. І гэта пакінула добрае ўражанне ў слухачоў.

Са скрыпачоў на конкурс выступілі студэнты 3-га курса С. Брэгман, П. Валадарскі, першакласнікі М. Віленчак, В. Чэрныш, студэнты 2-га курса Г. Мысліўчык і М. Яўтуховіч. Кожны з іх, іграючы адну і тую-ж праграму, стараўся глыбей увайсці ў эмест твораў і ўнесці ў іх выкананне нешта сваё, арыгінальнае.

Пасля пасяджэння журы права ўдзельнічаць у гарадскім конкурсе маладых выканаўцаў атрымалі вялічэліст Л. Готліб і скрыпачы С. Брэгман, М. Віленчак, Г. Мысліўчык і В. Чэрныш.

М. КАЦНЬСОН, студэнт кансерваторыі.

З замежнай пошты

Не для будучага

«16 верасня 1956 года — знамянальны дзень, які павінен застацца ў памяці будучага пакалення пісьменнікаў» — так піша часопіс ЮНЕСКА «Кур'ер».

Што-ж адбылося ў гэты дзень? Выяўляецца, што ў гэты дзень была падпісана ў Сан-Францыска першая пасля вайны «Міжнародная канвенцыя па аўтарскаму праву». Згодна гэтай канвенцыі, ва ўсіх краінах, якія падпісалі яе, ахоўваюцца аўтарскія правы пісьменнікаў і іншых аўтараў — удзельнікаў канвенцыі. Без дазволу аўтара нельга перакладаць яго творы, інсцэніраваць для тэатра і кіно, нельга на яго ілюстраваць, пісаць карціны на іх тэмы або распусьцюджаць фатаграфіі, сюжэт якіх звязаны з твораў пісьменніка.

Усё гэта магчыма толькі з дазволу аўтара (або яго спадчыніц), калі аўтар памер, і за ўсё гэта належныя аўдаведны аўтарскі гонарар, «згодна закону» той краіны, дзе перакладаецца, выдасца, інсцэніруецца або ілюструецца літаратурны твор».

Усё гэта як быццам належыць вітань. Памыраюцца культурныя сувязі паміж народамі, і правы аўтараў у іншых краінах, вядома, павінны ахоўвацца.

І ўсё-ж некаторыя моманты, звязаныя з прыняццем гэтай міжнароднай канвенцыі, згодныя выклікаць здзіўленне. Канвенцыя падпісала 21 краіна, г. зн. прыкладна палова краін — членаў ААН. Але можа сярод удзельнікаў канвенцыі ёсць дзяржавы, дзе асабліва многа выдасца кніг, дзе вялікія атралы пісьменнікаў, многа тэатраў, кіноапаратуры і г. д.?

Дзе там! Спіс краін, якія падпісалі канвенцыю, згодныя выклікаць тата каб у міжнародным пагаленні ўдзельнічалі малыя дзяржавы: і ўсё-ж ці не дзіўна, што канвенцыю падпісалі такія еўрапейскія краіны, як Андора або Манака (у першай з гэтых краін 6000

жыхароў, у Другой — каля 20.000). Падпісалі таксама канвенцыю Люксембург і палская дзяржава — Ватыкан. Гэтыя малыя дзяржавы складалі большасць удзельнікаў канвенцыі, бо апрача іх еўрапейскія ўдзельнікі — толькі Францыя, Іспанія і Португалія. Як быццам, не вельмі многа для Еўропы; бо няма сярод удзельнікаў канвенцыі Савецкага Саюза, а таксама краін народнай дэмакратыі.

Сярод усходніх дзяржаў, якія падпісалі канвенцыю, ёсць, праўда, значны дзяржавы, такія, як Японія, Філіпіны, Пакістан. Але і тут няма Індыі, няма вялікага Кітая, няма Ірана і Турцыі, няма многіх арабскіх краін.

Разбіраючы розныя цяжкасці, якія ставяць на шляху міжнароднай прававой аховы літаратуры, часопіс «Кур'ер» глуха павадае імаг аб тым, што ўдзел у канвенцыі краін Усходняй Еўропы складаліся тымашнімі «асаблівымі ўмовамі жыцця». Тутарскі, віяць, ідзе аб Савецкім Саюзе і краінах народнай дэмакратыі. Вядома, у гэтых краінах падпісалі ўмовы жыцця (выказваючыся тэрміналагічна часопіс). Але гэтыя «асаблівыя ўмовы», як вядома, не могуць перашкоджаць міжнародным культурным сувязям. Творы многіх пісьменнікаў капіталістычнага свету перакладаюцца і выдасца ў Савецкім Саюзе і ў краінах народнай дэмакратыі. І ў сваю чаргу, пісьменнікі гэтых краін таксама на сама шырока вядома ў капіталістычным свеце: так што і тут магчыма міжнародная прававая ахова.

Такім чынам, міжнародная аўтарская канвенцыя ахоплівае вельмі абмежаваную колькасць краін. Нездарма нават гэты «Нувель лезтэр» ставіць пытанне «аб магчымасці новай міжнароднай аўтарскай канвенцыі, больш усеабдымнай і дасканалай».

І. БАРЫСАУ.

Галоўны рэдактар Мікола ТКАЧОУ. Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОУ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Янка КАЗЕКА (намеснік галоўнага рэдактара), Патры ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (адказны сакратар), Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.